

**СПРАВА «ПАНЧЕНКО ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF PANCHENKO AND OTHERS v. UKRAINE)**

(Заява № 66179/14 та 3 інші)

Стислий виклад рішення від 14 жовтня 2021 року

У період з 2004 до 2017 роки усім заявникам, засудженим до довічного позбавлення волі, органи влади неодноразово та у різні дати відмовляли у переведенні до установ виконання покарань, розташованих ближче до місця проживання їх близьких родичів.

До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) заявники скаржились на позбавлення їх можливості бачитися зі своїми родичами у зв'язку із поміщенням до віддалених установ виконання покарань та відмовами органів державної влади у задоволенні їхніх заяв про переведення, що порушило їхні права за статтею 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція). Заявники також скаржились за пунктом 1 статті 6 та статтею 13 Конвенції на відмову у доступі до суду та відсутність ефективних національних засобів юридичного захисту у зв'язку з їхніми скаргами за статтею 8 Конвенції.

Розглядаючи скарги за статтею 8 Конвенції Європейський суд вказав, що у 2014 році до Кримінально-виконавчого кодексу України були внесені зміни. Незважаючи на те, що переведення засудженого до іншої установи можливо лише за виняткових обставин, законодавчі зміни передбачали додаткову підставу для переведення — ближче до місця постійного проживання його близьких родичів.

Розглянувши скарги за статтею 8 Конвенції, подані у заявах № 58700/16 і № 38002/17, Європейський суд зазначив, що уповноважені органи влади притримувалися формалістичного та обмежувального підходу до тлумачення і застосування відповідного законодавства, не враховуючи індивідуальну ситуацію кожного заявника. Посилаючись на свою попередню практику у справах проти України, Європейський суд констатував порушення статті 8 Конвенції.

Щодо скарги за статтею 6 Конвенції, поданої у заяві № 38002/17, Європейський суд зазначив, що у цій справі, у зв'язку із розбіжністю позицій між загальними та адміністративними судами щодо питання наявності у них компетенції розглядати позов заявника, позов не був розглянутий по суті. З огляду на це Європейський суд дійшов висновку, що така ситуація становила відмову у правосудді, що порушує саму суть права заявника на доступ до суду та констатував порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

Розглянувши скарги за статтею 13 Конвенції, поданої у заяві № 58700/16, Європейський суд встановив порушення у зв'язку із широкими дискреційними повноваженнями новостворених комісій, уповноважених розглядати заяви засуджених про переведення, а нечіткість судової практики, яка існувала принаймні до ухвалення Великою Палатою Верховного Суду постанови від 10 квітня 2019 року щодо підсудності адміністративним судам рішень пенітенціарних органів про переведення засуджених з однієї колонії до іншої, свідчить про неефективність і цього засобу.

Щодо решти скарг заявників Європейський суд, беручи до уваги всі наявні у нього матеріали, дійшов висновку, що їх слід відхилити як неприйнятні відповідно до пунктів 1 та 4 статті 35 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Вирішує* об'єднати заяви;

2. *Оголошує* неприйнятними скарги за статтею 8 та пунктом 1 статті 6 Конвенції у заявах № 66179/14 та № 58829/16, а у заяві № 38002/17 — прийнятними;

3. *Оголошує* прийнятними скарги за статтями 8 та 13 Конвенції у заяві № 58700/16;

4. *Постановляє*, що було порушено статтю 8 Конвенції у заявах № 58700/16 та № 38002/17;

5. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції у заяві № 38002/17;

6. *Постановляє*, що було порушено статтю 13 Конвенції у заяві № 58700/16;

7. *Постановляє*, що:

(a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити такі суми та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявникам; ці суми мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(i) 3 000 (три тисячі) євро кожному, пану Сілі та пану Кусу, в якості відшкодування моральної шкоди;

(ii) 1 650 (одна тисяча шістсот п'ятдесят) євро пану Сілі в якості компенсації витрат на правову допомогу, понесених під час провадження у Суді, які мають бути сплачені на банківський рахунок представника заявника, пана Тарахкала;

(iii) 2 500 (дві тисячі п'ятсот) євро пану Кусу в якості компенсації витрат на правову допомогу, понесених під час провадження у Суді, які мають бути сплачені на банківський рахунок представниці заявника, пані Овдієнко;

(b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

8. *Відхиляє* решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції».